

dr Beata Taraszkiewicz

**Książka multimedialna
a jej odbiór przez czytelnika
(korzyści i zagrożenia)**

*„Niewiele rzeczy ma na człowieka tak wielki wpływ,
jak książka, która od razu trafia do serca.
Owe obrazy, echa słów, choć wydają się pozostawać
gdzieś daleko za nami, towarzyszą nam
przez całe życie i wnoszą w pamięci pałac,
do którego wcześniej czy później – i nieważne
ile w tym czasie przeczytaliśmy książek,
ile nowych światów odkryliśmy, ile się nauczyliśmy
i ile zdążyliśmy zapomnieć – wrócimy.”*

Carlos Ruiz Zafon „Cień wiatru”

Podstawowe etapy rozwoju kultury

- ✓ ORALNY (MOWA)
- ✓ PIŚMIENNY
 - WYNAŁAZEK ALFABETU
 - WYNAŁAZEK DRUKU
- ✓ ELEKTRONICZNY

Najważniejsze narzędzia komunikacji

Mowa

Pismo

✓ komunikat akustyczny i ulotny✓ uporządkowany według czynnika czasu	✓ komunikat optyczny, widzialny i trwały✓ posiada organizację przestrzenną (porządek linearny)

Dokument elektroniczny

**Dokument, w którym informacja
jest zapisana
w sposób czytelny dla komputera**

- ✓ **dostęp lokalny (nośnik fizyczny)**
- ✓ **dostęp zdalny (Internet, sieci)**

Podstawowe (konstytutywne) elementy właściwe wszystkim odmianom książki

- ✓ **materiał
piśmienniczy**
- ✓ **zapis graficzny
(pismo)**
- ✓ **tekst (treść)**
- ✓ **funkcja
(poznawcza,
społeczna,
informacyjno-
komunikacyjna)**

Cechy książki elektronicznej

- ✓ immaterialność (książka zyskała wirtualność, stała się „treścią”)
- ✓ digitalność (zapis cyfrowy)
- ✓ interaktywność

~~Powstanie książki elektronicznej
=
zagłada książki tradycyjnej~~

Powody:

- konieczność korzystania z komputera i związane z tym negatywne skutki dla organizmu człowieka
- wysokie ceny
- wolniejszy proces odbioru treści
- wciąż wzrastające wymagania dotyczące umiejętności „czytelnika” i jakości sprzętu
- prawa autorskie

Rodzaje książek elektronicznych

- ✓ książki elektroniczne na dyskach, CD-ROM, DVD-ROM itd. (bibliografie)
- ✓ książki multimedialne na CD-ROM, DVD-ROM (encyklopedie multimedialne)
- ✓ książki elektroniczne w Internecie („Projekt Gutenberg”, PBI, „Martyna”)
- ✓ E-booki

E-booki

Pierwsze modele dostępne na rynku

Softbook

Wymiary: 21,6x27,9x2 cm
Ciężar: 1300 gramów
Właściwości: książka z „otwartą” otwartej, dysponuje możliwością przełączenia na tryb tekstowy, Mówienie w trybie słuchania. Zapamiętuje urządzenie automatycznie łączą się ze skrypkami funkcyjnymi w trybie online. Uwaga! (lub przeczytane książki, które nie mieszczą się już w pamięci urządzenia, które nie jest zachowywane jedynie na wewnętrznej pamięci Softbook. Mówienie słuchania wynosi około 10 godzin.
Cena: ok. 200 dolarów
Producent: Softbook Press
<http://www.softbook.com>

Librius Millennium Reader

Wymiary: 12,7x17,8x1 cm
Ciężar: 300 gramów
Właściwości: Librius Millennium Reader jest wyposażony w ekran o rozdzielczości 4000 stroni tekstów. Producent nie wymaga obciążenia urządzeń za przechowywanie jego elektronicznego składu. Dotyczy to także najniższej i najwyższej rozdzielczości ekranów.
Cena: ok. 190 dolarów
Producent: Librius
<http://www.librius.com>

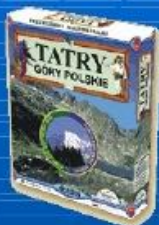
Rocket-book

Wymiary: 18x12,4x2,2 cm
Ciężar: 500 gramów
Właściwości: urządzenie posiada wyświetlacz przystosowany do kolorów w trybie kolorów. Ergonomiczny kształt ekranu umożliwia jego łatwą i wygodną obsługę. Dzięki temu i niewielki rozmiar jest on niezwykle praktyczny i poręczny w użyciu.
Wada: pierwszy model Rocketbook nie jest wyposażony w modem. Wszystkie materiały mogą być ładowane wyłącznie z sieci.
Cena: ok. 500 dolarów
Producent: Nova Media
<http://www.novamedia.com>

Everybook Dedicated Reader

Wymiary: 24,1x17,5x3,8 cm
Ciężar: 1800 gramów
Właściwości: pierwszy model wyposażony w ekran o rozdzielczości 4000 stroni tekstów. Książki w formacie A4. Rozmiar ekranu książki, która jest widoczna, może być wyświetlany dokumenty zapisane w formacie PDF. Książka producenta ma w przypadku aplikacji: system: bezpłatnych, subskrypcji dla klientów. System ten będzie finansowany z reklam.
Cena: ok. 1600 dolarów
Producent: Everybook
<http://www.everybook.com>

Książka multimedialna

Książka elektroniczna, która używa w przekazie wiele różnorodnych środków audiowizualnych takich, jak tekst, obraz, dźwięk, film oraz jest interaktywna.

Porównanie książki tradycyjnej i multimedialnej

- ✓ nie wymaga aparatury technicznej
- ✓ zapis graficzny
- ✓ recepcja przy pomocy wzroku
- ✓ trwałość
- ✓ do jej odczytania potrzebna jest aparatura techniczna
- ✓ zapis cyfrowy
- ✓ recepcja przy pomocy wielu zmysłów
- ✓ trwałość w zależności od nośnika
- ✓ wirtualna rzeczywistość, hipertekst
- ✓ interaktywna

Inne podobieństwa

Nawiązanie formą graficzną do tradycyjnej książki

Inne różnice

**Rozmycie przesłania autora,
brak możliwości kreowania
własnej wizji dzieła**

Wirtualna rzeczywistość

**technika powstała w 1965 r. polegająca
na wywoływaniu iluzji rzeczywistości
poprzez odpowiednią stymulację
zmysłów człowieka
za pomocą odpowiednich urządzeń
sprzęgniętych z komputerem**

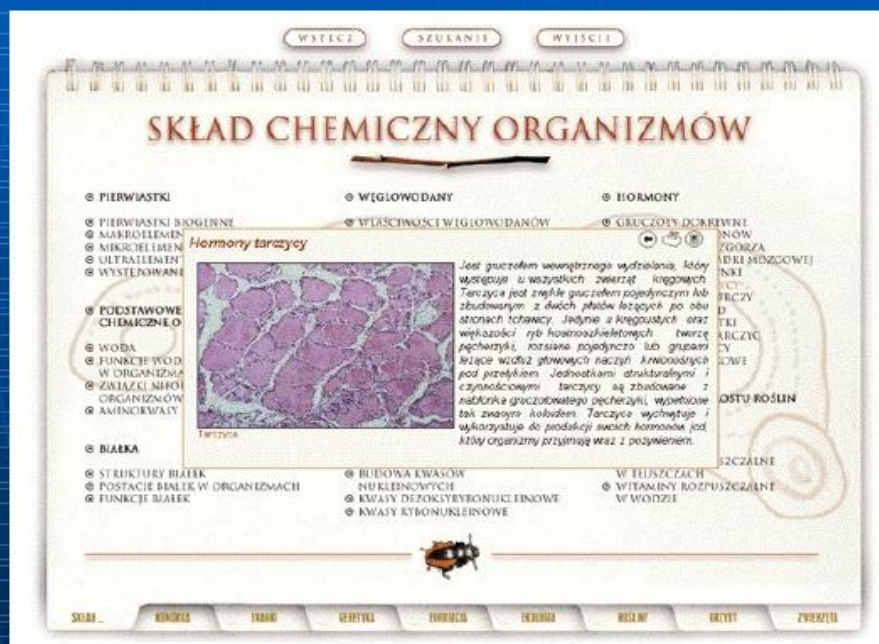
Hipertekst – hipermedia

„coś więcej”, niż tylko sam tekst – nowa jakość, która powstaje, gdy pewna liczba tekstów zostanie powiązana ze sobą odsyłaczami (hyperlinkami).

Hipertekst pozwala nie tylko dotrzeć do poszukiwanych tekstów, ale też zapoznać się z ich kontekstami

Przykład hipertextu

Proces czytania książki

tradycyjnej

- ✓ przewaga komunikatów zdaniowych (językowych)
- ✓ szybkość czytania ok. 2000 znaków/min.
- ✓ dominuje zmysł wzroku

multimedialnej

- ✓ przewaga komunikatów ikonicznych (obrazowych)
- ✓ szybkość czytania ok. 1000 znaków/min.
- ✓ odbiór wieloma zmysłami

Proces czytania książki

tradycyjnej

- ✓ wymaga umiejętności czytania
- ✓ otworzenie na konkretnej stronie trwa kilka sekund
- ✓ biel papieru i czerń druku są przyjazne dla oczu
- ✓ rozwija wyobraźnię, pozwala kreować własne wizje dzieła

multimedialnej

- ✓ wymaga umiejętności obsługi komputera
- ✓ uruchomienie trwa kilka minut
- ✓ szybkie zmęczenie oczu (np. przez 8 h – 30 000 ruchów oka)
- ✓ wyzwała procesy emocjonalne, ułatwia przyswajanie informacji

Zagrożenia wynikające z procesu recepcji książki multimedialnej

□ Zdrowotne

szybkie zmęczenie oczu (jaskrawość i migotanie ekranu oraz olśnienia, zły dobór czcionki i nieodpowiedni dobór kolorów tła

Korzyści

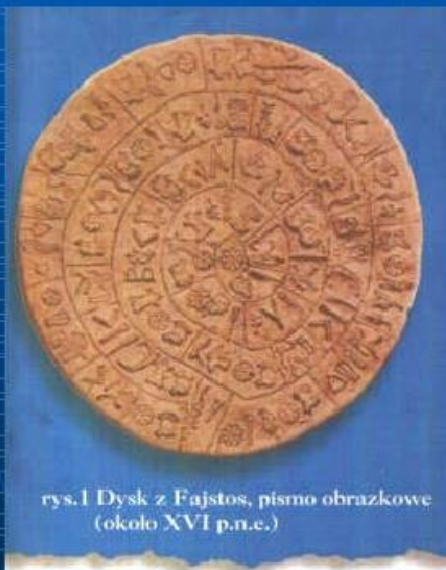
- ✓ dzięki interaktywności uczą podejmowania decyzji i działań wymagających inicjatywy
- ✓ korzyści edukacyjne (dostosowanie tempa nauczania do poziomu i potrzeb użytkownika, „cierpliwość”)
- ✓ wyzwalały procesy emocjonalne, co polepsza przyswajanie informacji

Zagrożenia

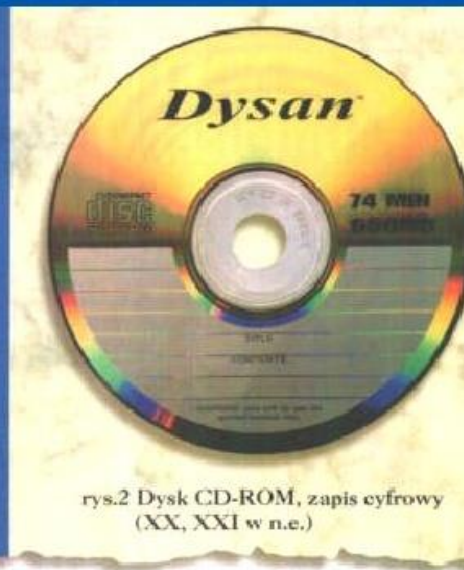

- niechęć do przyswajania informacji, które wymagają intelektualnego wysiłku (np. czytanie tradycyjnych książek)
- odsuwanie w niebyt informacji pozbawionych obrazu
- migawkowość i natłok informacji mogą tworzyć wypaczony obraz rzeczywistości

Czy CD-ROM to wynalazek XX w. ?

rys.1 Dysk z Fajstos, pismo obrazkowe
(około XVI p.n.e.)

rys.2 Dysk CD-ROM, zapis cyfrowy
(XX, XXI w n.e.)

Przyszłość książki multimedialnej

**będzie świetlana,
jeżeli technika pozwoli
na uzyskanie swobody
miejsca, czasu i rytmu lektury**

Dziękuję Państwu za uwagę

Beata Taraszkiewicz

Akademia Pomorska

Biblioteka Główna

76-200 Słupsk

Ul. Arciszewskiego 22 c

b.taraszkiewicz@biblioteka.apsl.edu.pl